

UZNESENIE

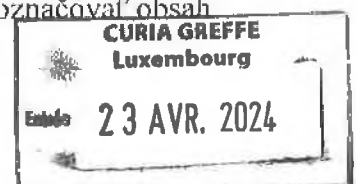
Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX C. XX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, 089 01 Svidník, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., 832 37 Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., 040 01 Košice - Mestská časť Staré mesto, Bočná 10, IČO: 36 863 017, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/72/2022-463 zo dňa 27.10.2023, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku sa konanie prerušuje a Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladajú tieto otázky:

1. Či právo Únie bráni takej judikatúre, akou je rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2022, sp.zn. 7Cdo 294/2019, podľa ktorého je požiadavka jasnosti a zrozumiteľnosti obsahu služby, za ktorú má spotrebiteľ zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru splnená tým, že „z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, t.j. za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy, a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru ako vypracovanie zmluvy a jej uzavretie a pod.“ a tiež tým, že výška poplatku bola presne určená?

2. Má relevanciu na účely posúdenia neprijateľnosti spracovateľského poplatku rozsah výdavkov veriteľa za službu spojenú s takýmto poplatkom a preto má zmluva označovať obsah

takejto služby alebo poplatok predstavuje len odmenu, pri ktorej veriteľ nemusí vychádzať z výdavkov na poskytnutie služby spojenej s takýmto poplatkom?

3. Ak spracovateľský poplatok má odrážať výdavky veriteľa na službu spojenú s takýmto poplatkom, má na účely článku 6 ods. 1 smernice 93/13 relevanciu faktor, ak veriteľ v takomto poplatku presúva na spotrebiteľa všetky výdavky, ktoré veriteľ má na poskytnutie služby spojenej s takýmto poplatkom a keď obsah služby je v záujme oboch strán zmluvy?

O d ô v o d n e n i e :

Právny rámec

Právo Únie

Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery [dobrej viery – *neoficiálny preklad*] spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

Podľa článku 4 uvedenej smernice:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť [**nekalá** povaha – *neoficiálny preklad*] zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená [ktoré sú predmetom zmluvy – *neoficiálny preklad*] a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné [sa netýka ani definície hlavného predmetu zmluvy, ani primeranosti ceny a odmeny na jednej strane, ako ani tovarov alebo služieb poskytovaných ako protihodnota na strane druhej, pokiaľ sú tieto podmienky formulované jasne a zrozumiteľne – *neoficiálny preklad*].“

Článok 5 tej istej smernice stanovuje:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne [jasne a zrozumiteľne – *neoficiálny preklad*]. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky,

prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2“

Právo Slovenskej republiky

Podľa čl. 2 odsek 2 Civilného sporového poriadku právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

Dňa 23.5.2012 bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom splátkovom úvere medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovanou bankou ako veriteľom, ktorou banka poskytla žalobcovi bezúčelový spotrebiteľský úver 9.999,- eur za týchto podmienok: úroková sadzba 16,90 % p.a.; výška splátky 189,14 eur mesačne; splatnosť prvej splátky 20.6.2022; počet splátok - 120; konečná splatnosť úveru - 20.6.2022; RPMN 19,55%; priemerná hodnota RPMN 13,80 %; celková čiastka na vrátenie 21.926,19 eur; úver bol poskytnutý okamžite v plnej výške. V zmluve je uvedený aj spracovateľský poplatok v rámci nasledovného textu:

Poplatky

1 Dlužník je povinný platiť Banke Poplatky

<i>Názov Poplatku</i>	<i>Výška Poplatku v EUR</i>	<i>Periodicita</i>
<i>Spracovateľský poplatok</i>	<i>169,00</i>	<i>jednorazovo</i>
<i>Poplatok za správu úveru</i>	<i>2,99</i>	<i>mesačne</i>
<i>Poplatok za poistenie k úveru</i>	<i>6,40</i>	<i>mesačne</i>

- *Poplatok za upomienku je vo výške 25 EUR za každú vystavenú upomienku.*
- *Poplatky uvedené v tabuľke hradí Dlužník v pravidelných splátkach v periodicite a termíne splátok Úveru.*

Poplatky uvedené v tomto článku sú platné ku dňu podpisu Úverovej zmluvy, pričom

akákoľvek ich zmena sa riadi Úverovou zmluvou, Úverovými podmienkami a VOP.

Žalobca podal na Okresnom súde Prešov žalobu, v ktorej namietal porušenie jeho spotrebiteľských práv. Okrem iného namietal z dôvodu netransparentnosti aj neprijateľnosť spracovateľského poplatku s odôvodnením, že zmluva nešpecifikuje, aké plnenie sa malo za tento poplatok poskytnúť.

Okresný súd svojím prvým rozsudkom zo dňa 30. novembra 2022 konštatoval, že „*nezdieľa názor, že z označenia „spracovateľský“ poplatok nevyplýva za aké plnenie ho žalovaný uplatňuje. Logickým a gramatickým výkladom možno dospieť k záveru, že sa ním platí za úkony veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy ako je predovšetkým samotné vypracovanie zmluvy a ďalších listín súvisiacich s poskytnutím úveru.*“. Preto žalobu o určenie neprijateľnosti spracovateľského poplatku zamietol.

Na základe odvolania 22. augusta 2023 rozhodol Krajský súd v Prešove, ktorý zrušil rozsudok Okresného súdu v Prešove v časti o poplatku za poskytnutie úveru, okrem iného aj s poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-224/19, v ktorom Súdny dvor EÚ konštatoval: „*Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na jedenástu otázku vo veci C-224/19 odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere uzavretej medzi spotrebiteľom a finančnou inštitúciou, ktorá spotrebiteľovi ukladá povinnosť zaplatiť províziu za poskytnutie úveru, môže v rozpore s požiadavkou dobrej viery vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa, ak finančná inštitúcia nepreukáže, že táto provízia zodpovedá skutočne poskytnutým službám a vynaloženým nákladom, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.*“

Okresný súd Prešov druhým rozsudkom 27. októbra 2023 opätovne zamietol žalobu o určenie neprijateľnosti spracovateľského poplatku. Okresný súd odôvodnil nerešpektovanie právneho názoru odvolacieho súdu tým, že obdobnú právnu otázku už rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky a rozhodnutie Najvyššieho súdu sa stalo súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe, ktorá je pre všetky súdy smerodajná. Ide o rozsudok Najvyššieho súdu SR 7Cdo/294/2019, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR pod č. 12/2022. Okresný súd odkázal aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-621/2017, z ktorého vyplýva, že nie je potrebné určiť konkrétne služby za tieto poplatky ako protihodnotu, ale rozhodujúce je, aby tieto zmluvné podmienky boli v zmluve formulované jasne a zrozumiteľne.

Na základe odvolania žalobcu odvolací súd preskúmava sporný spracovateľský

poplatok. Odvolací súd má pochybnosti o záveroch okresného súdu o transparentnosti spracovateľského poplatku, ak okresný súd vychádzal v podstate len z názvu poplatku bez potreby poznania mechanizmu vzniku poplatku a poznania obsahu služby spojenej s týmto poplatkom. Problém je ale v tom, že okresný súd rozhodol na základe rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré je publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a to je pre všetky súdy smerodajné (článok 2 Civilného sporového poriadku).

Najvyšší súd v rozsudku 7Cdo/294/2019 konštatoval, že:

13. *V zmysle rozsudku SD EÚ vo veci C-621/17 z 03.10.2019 „Čl. 4 ods. 2 a čl. 5 smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.“*

14. *Dovolací súd poukazuje na to, že z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, t.j. za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy, a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru ako vypracovanie zmluvy a jej uzavretie a pod. Poplatok za poskytnutie úveru teda predstavuje cenu za poskytovanie služby veriteľom, pričom možnosť jeho uplatňovania pripúšťa zák. č. 129/2010 Z.z. a táto možnosť vyplýva aj z judikatúry SD EÚ. Nemožno teda v súvislosti s dojednaním poplatku za poskytnutie úveru dospieť k záveru o existencii nekalej zmluvnej podmienky.*

15. *Nemožno opomenúť tú skutočnosť, že bolo na dovolateľovi, ktorý mohol posúdiť hospodárske dôsledky vyplývajúce zo Zmluvy, či ju uzavrie, a ak sa mu poplatok za poskytnutie úveru, ktorý bol v Zmluve vyjadrený určito, jasne a zrozumiteľne, javil vysoký, nič mu nebránilo obrátiť sa na iný subjekt. Dovolací súd má za to, že nemožno tolerovať, aby dovolateľ, ktorý vopred vedel, že bude musieť zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru a zároveň poznal jeho výšku, Zmluvu aj napriek tomu uzavrel, teda s poplatkom a jeho výškou súhlasil, následne zaujal stanovisko, že poplatok predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.*

Odvolaciemu súdu sa javí, že názor Najvyššieho súdu a tým aj okresného súdu môže byť v kolízii s judikatúrou Súdneho dvora, najmä s rozsudkami C-224/19, C-565/21. Interpretáčny posun možno očakávať aj od rozhodnutia vo veci C-300/23.

Predovšetkým odvolací súd spochybňuje názor Najvyššieho súdu, že obsah služby spojenej s úverovým poplatkom má byť internou záležitosťou banky. Podľa predkladajúceho súdu je to priamy opak transparentnosti, pretože termín „interný“ evokuje, že ide o vnútornú záležitosť, čo je zjavne na úkor transparentnosti.

Odvolací súd má tiež pochybnosti, aby nie veriteľ, ale súd identifikoval obsah služby spojenej s úverovým poplatkom a to exemplifikatívnym výpočtom („...a pod.“). Ak podľa judikatúry Súdneho dvora sa má zmluvná podmienka posudzovať podľa stavu v čase uzavretia zmluvy, potom je nevyhnutné, aby spotrebiteľ mal možnosť v čase uzavretia zmluvy sa rozhodnúť, či je ochotný platiť za službu a preto ju potrebuje poznať.

Odvolací súd uznáva, že aj samotný názov poplatku môže veľa napovedať o obsahu služby a to v spojení s kontextom celej zmluvy, no vyjadruje presvedčenie, že názov poplatku je len jeden z determinantov obsahu služby.

Súdny dvor už judikoval, že pri posudzovaní neprijateľnosti treba dbať na to, či poplatok sa neprekrýva s inou zmluvnou podmienkou. Krajský súd vyjadruje obavu najmä v súvislosti s argumentáciou okresného súdu, že banka by pri neplatnosti úverového poplatku bola nútená zvýšiť úroky („*Je potrebné si uvedomiť, že banka pri uzatváraní úverovej zmluvy kalkulovala s tým, že jej výnos bude tvorený úrokom a poplatkami, ak by počítala iba s príjmom z úrokov, nepochybne by sa to premietlo do výšky úrokovej sadzby*“ - Bod 59 rozsudku sp.zn. 11Csp/72/2022-463 z 27. októbra 2023).

Krajský súd má pochybnosti, že Najvyšší súd neprisúdil význam skutočnému obsahu služby spojenej s úverovým poplatkom. Preto sa javí ako významná prejudiciálna otázka o význame výdavkov na službu spojenú s bankovým poplatkom a o bremene ich znášania. Všeobecne sa dá uznať, že spotrebiteľia by dokázali svojpomocne alebo za pomoci vlastných advokátov zabezpečiť skoncipovanie úverovej zmluvy, vrátane podmienok banky, podstatne lacnejšie. Vlastné koncipovanie zmlúv by ale nabúrало celú doktrínu ochrany podľa smernice 93/13, keďže tá je postavená na ochrane pred neprijateľnými podmienkami, ktoré neboli individuálne vyjednané.

Preto sa zdá významne precizovať judikatúru o poznaní skutočného plnenia a skutočného obsahu služby, ktorú spotrebiteľ má v spojení s poplatkom znášať. V tejto súvislosti má relevanciu aj otázka, či má spotrebiteľ znášať bremeno všetkých výdavkov na službu, ktorá je navyše aj v záujme samotnej banky. Spotrebiteľ má záujem o úver, no banka má záujem o úroky za úver a preto by otázka participácie na výdavkoch spojených so službou spojenou s úverovým poplatkom mohla byť predmetom odpovede zo strany Súdneho dvora.

Z uvedených dôvodov sa preto odvolací súd pýta:

1. Či právo Únie bráni takej judikatúre, akou je rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2022, sp.zn. 7Cdo294/2019, podľa ktorého je požiadavka jasnosti a zrozumiteľnosti obsahu služby, za ktorú má spotrebiteľ zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru splnená tým, že „z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, t.j. za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy, a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru ako vypracovanie zmluvy a jej uzavretie a pod.“ a tiež tým, že výška poplatku bola presne určená?
2. Má relevanciu na účely posúdenia neprijateľnosti spracovateľského poplatku rozsah výdavkov veriteľa za službu spojenú s takýmto poplatkom a preto má zmluva označovať obsah takejto služby alebo poplatok predstavuje len odmenu, pri ktorej veriteľ nemusí vychádzať z výdavkov na poskytnutie služby spojenej s takýmto poplatkom?
3. Ak spracovateľský poplatok má odrážať výdavky veriteľa na službu spojenú s takýmto poplatkom, má na účely článku 6 ods. 1 smernice 93/13 relevanciu faktor, ak veriteľ v takomto poplatku presúva na spotrebiteľa všetky výdavky, ktoré veriteľ má na poskytnutie služby spojenej s takýmto poplatkom a keď obsah služby je v záujme obidvoch strán zmluvy?

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Prešove dňa 25. marca 2024

JUDr. Michal Boroň
predseda senátu, sudca spravodajca

JUDr. Viera Kandriková
člen senátu

JUDr. Daniela Babinová
člen senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Katarína Šoltišíková